

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนมัธยมศึกษามีภาระหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กต่อจากระดับประถมศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ได้แบ่งการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาออกเป็น 2 ตอน คือ

1. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ความสามารถและทักษะต่อจากระดับประถมศึกษาให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบกิจการงานและอาชีพตามควรแก่วัย

2. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อให้เพียงพอแก่การประกอบกิจการงานและอาชีพที่ตนถนัดทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการงาน และอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีสันติสุข

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ได้กำหนดนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษาไว้ให้เร่งกระจายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษาอย่างกว้างขวาง และเป็นธรรมแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และกลุ่มชนต่างวัฒนธรรม ตลอดจนการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่า ให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน และสนับสนุนการขยายบริการการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม และผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ ให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

กรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงมีภารกิจที่จะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามแนวนโยบายดังกล่าว

ปัจจุบันกรมสามัญศึกษา มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 2144 โรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2537) กระจายอยู่ทั่วไปแทบทุกตำบลของประเทศไทย จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันมาก กรมสามัญศึกษาจึงต้องจัดแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อสะดวกในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนา ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่ถึง 500 คน
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คน แต่ไม่ถึง 1,499 คน
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน แต่ไม่เกิน 2,499 คน
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คน ขึ้นไป

โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่จะรับการตอบสนองนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน ได้มากที่สุด คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลางที่อยู่ในชนบท เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ บริเวณ อาคารสถานที่ และอยู่ในเขตเมือง กรมสามัญศึกษาจึงให้ความสำคัญกับโรงเรียนในชนบทอย่างมาก โดยกำหนดไว้ในนโยบายของกรมสามัญศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ว่า ส่งเสริมให้โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบ โดยให้ความสำคัญกับโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่อยู่ในชนบทให้มากขึ้น ให้มีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ ให้มั่นคงแข็งแรงเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ (กรมสามัญศึกษา, 2535)

แต่จากการสรุปผลการพัฒนาการศึกษา ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ควรได้รับการแก้ไขคือ ถึงแม้ว่าการกระจายโอกาสเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา จะได้ผลแล้วก็ตาม แต่เกิดปัญหาความแตกต่างทางด้านคุณภาพระหว่างโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนในชนบท (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการมัธยมศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน โดยนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีคะแนนผลสัมฤทธิ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กตามลำดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและโรงเรียนประจำจังหวัดคะแนนผลสัมฤทธิ์สูงสุด รองลงไปคือโรงเรียนประจำอำเภอ และต่ำสุดเป็นโรงเรียนประจำตำบล

การบริหารหรือระบบบริหารของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ควรพิจารณาจากคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังที่ ฤทธิ บัญประเสริฐ (2537) กล่าวไว้ว่า ถ้าโรงเรียนใดสามารถช่วยให้เด็กทั้งหมดหรือเด็กส่วนใหญ่

60-70 % ของเด็กในแต่ละระดับ บรรลุผลขั้นพื้นฐานตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ถึงแม้ว่าในโรงเรียนนั้นจะไม่มีเด็กที่ไปชนะเลิศการแข่งขันวิชาการใด ๆ ก็ตามแม้แต่คนเดียว ตามหลักการทางการศึกษาแล้ว คงต้องพิจารณาว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จอย่างสูง มีระบบบริหารจัดการที่น่าเชื่อว่ามีคุณภาพสูง

ฉะนั้น ในทางกลับกัน ถ้าเด็กส่วนใหญ่ไม่บรรลุผลขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ก็เป็นที่น่าเชื่อได้ว่า ระบบบริหารของโรงเรียนนั้น ค่อยคุณภาพ และน่าจะมีปัญหาในการบริหารงานเกิดขึ้น

สำหรับเขตการศึกษา 4 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง และระนอง มีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งสิ้น 65 โรงเรียน มากที่สุดคือโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 30 โรงเรียน และน้อยลงตามลำดับ คือ ขนาดเล็ก 21 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 14 โรงเรียน มีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ซึ่งพิจารณาได้จากการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ของเขตการศึกษา 4 ในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ศิลปะกับชีวิต และสุขศึกษา พบว่า วิชาวิทยาศาสตร์และสุขศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เทียบเท่าผลการเรียน "2" วิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย และวิชาศิลปะกับชีวิตอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ เทียบเท่าผลการเรียน "1" ส่วนวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์เทียบเท่า ผลการเรียน "0" ซึ่งสรุปได้ว่า ทุกรายวิชาอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ (เขตการศึกษา 4, สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2536)

จากผลการประเมินดังกล่าว เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตการศึกษา 4 ได้ว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนน่าจะมีปัญหาที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วนต่อไป เพราะหากผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่ำ โอกาสที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อเลื่อนชั้นสูงขึ้น จะต่ำด้วย

นอกจากนี้ยังมีสภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตการศึกษา 4 โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประจำตำบล และประจำอำเภอขนาดเล็กและอยู่ในเขตชนบท

สภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 มีลักษณะพิเศษ พอสรุปได้ ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จำนวนทั้งหมด 30 โรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่เพิ่งขยายตัวอย่างรวดเร็วจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) สาเหตุของการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เกิดจากผลการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา (ก.อมต.สศ.)

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา (ก.อมต.สศ.) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักคือ รับนักเรียน

ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา อันเนื่องมาจากด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ผลการเรียนรู้ต่ำ ไม่สามารถไปเข้าเรียนในโรงเรียนประจำจังหวัดได้

3. นอกจากเปิดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ยังต้องเปิดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายอีก 1 หลักสูตร เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และผู้ที่จบจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนรับนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม เข้าเรียนโดยไม่ต้องสอบคัดเลือกเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีประสบการณ์การเรียนรู้แตกต่างกัน

4. โรงเรียนมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรการบริหาร เช่น เงินบำรุงการศึกษา โรงเรียนเรียกเก็บจากนักเรียนในอัตราน้อยที่สุด หรือเก็บเพียงครึ่งหนึ่งของนักเรียน หรือยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาร้อยละ 95 ของนักเรียนทั้งหมดถึงแม้ว่ากรมสามัญศึกษา จะจัดเงินงบประมาณเพื่อทดแทนเงินบำรุงการศึกษาให้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังต่ำมาก คือ ทดแทนเงินบำรุงการศึกษาคณะละ 700 บาทต่อปี ขาดครุเนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็ว กรมสามัญศึกษาไม่สามารถจัดสรรอัตราครุให้ได้เพียงพอ อาคารเรียนอาคารประกอบไม่เพียงพอเนื่องจากปริมาณนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

จากสภาพดังกล่าว เป็นเรื่องบ่งบอกถึงความยุ่งยากซับซ้อนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 หากพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนในเขตการศึกษา 4 ทั้ง 5 จังหวัดเป็นเมืองอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก วัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ และในหลายพื้นที่มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่รับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา กับกลุ่มคนที่อนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิม ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในเขตการศึกษา 4 ความยุ่งยากซับซ้อนทั้งหมด เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในเขตการศึกษา 4 เป็นอย่างมาก ทำให้การบริหารงานดังกล่าวของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ไม่บรรลุผลตามแนวนโยบาย และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของรัฐบาลได้เต็มที่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 อีกทั้งยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาค้นคว้ามาก่อนเลย ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในเขตการศึกษา 4 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในเขตการศึกษา 4 ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนในจังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา ระนอง และตรัง
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนซึ่งมีขอบข่ายดังนี้
  - 2.1 การวางแผนงานวิชาการ
  - 2.2 การจัดแผนการเรียน
  - 2.3 การจัดตารางการเรียนการสอน
  - 2.4 การจัดครูเข้าสอน
  - 2.5 การพัฒนาการเรียนการสอน
  - 2.6 การจัดการเรียนการสอน
  - 2.7 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
  - 2.8 การจัดกิจกรรมนักเรียน
  - 2.9 การวัดและประเมินผลการเรียน
  - 2.10 งานทะเบียนนักเรียน
  - 2.11 การประเมินผลงานวิชาการ

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

1. ปัญหา หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริง ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คนถึง 1,499 คน
3. ข้าราชการครู หมายถึง ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2537
4. ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด หมายถึง ผู้บริหารการศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่บริหาร งานในฐานะหัวหน้าสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด
5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ซึ่งดำรง ตำแหน่งและปฏิบัติงานในโรงเรียน
6. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ได้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4
7. เขตการศึกษา 4 หมายถึง ท้องที่ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการเขตตั้งอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วย 5 จังหวัดคือ ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง และตรัง
8. การวางแผนงานวิชาการ หมายถึง การจัดระบบบริหารงานวิชาการด้วยการจัดทำแผน งาน โครงการ และรวมถึงปฏิทินปฏิบัติงานด้านวิชาการ
9. การจัดแผนการเรียน หมายถึง การกำหนดแผนให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตาม โครงสร้าง และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการประเมินผลการปรับปรุงการจัดแผนการเรียน
10. การจัดตารางการเรียนการสอน หมายถึง การจัดวิชาและเวลาในการเรียนให้เหมาะสม กับรายวิชา และความพร้อมด้านบุคลากรและอาคารสถานที่ รวมถึงการปรับปรุงการจัดตารางสอนให้ดี และเหมาะสม
11. การจัดครูเข้าสอน หมายถึง การวางแผนการจัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงความรู้ ความ สามารถ ความถนัด ด้วยการสำรวจความพร้อม ทั้งด้านบุคลากร และอาคารสถานที่
12. การพัฒนาการเรียนการสอน หมายถึง การส่งเสริมให้ครูนำวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมแบบต่าง ๆ มาใช้ในการสอน การจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูได้มีการ พัฒนาด้านวิชาชีพ ตลอดจนการติดตามประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุด ประสงค์การเรียนรู้
13. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดให้มีการทำแผนการสอน และ การผลิตสื่อ การสอน
14. การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนนักเรียน โดยใช้เทคนิค วิธีการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม
15. การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อสนองความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัย และทักษะโดยให้ฝึก ปฏิบัติจริง

16. การวัดและประเมินผลการเรียน หมายถึง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือวัดแบบต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดการปรับการเรียนของนักเรียน และผลการสอนของครู

17. งานทะเบียนนักเรียน หมายถึง การจัดทำทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน

18. การประเมินผลงานวิชาการ หมายถึง การประเมินผลการทำงาน และผลงานของบุคลากร เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. จะได้นำข้อค้นพบจากการวิจัยไปเสนอแนะต่อ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในเขตการศึกษา 4 เพื่อการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น
2. จะได้นำการค้นพบจากการวิจัยไปเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด และระดับกรม เพื่อแสวงหาวิธีการช่วยเหลือ โรงเรียนได้อย่างถูกต้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ก. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2537 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 1,133 คน และผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดทั้ง 5 จังหวัดในเขตการศึกษา 4 จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากร การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูล 2 ขั้นตอนจึงกำหนดตัวอย่างประชากรไว้ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรในการเก็บข้อมูลขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ผู้ให้ข้อมูลคือข้าราชการครู ซึ่งหมายถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2537 จำนวน 1,133 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (ประคอง กรรณสูตร, 2535) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = กลุ่มตัวอย่างประชากร

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม 0.05

คำนวณได้กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 296 คน จากนั้นนำไปเทียบสัดส่วนตามจำนวนข้าราชการครูในโรงเรียน เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนแล้วใช้วิธีจับฉลากเพื่อเลือกผู้ให้ข้อมูล

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรในการเก็บข้อมูลขั้นตอนที่ 2

เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัด จำนวน 5 คน และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 จำนวน 30 คน รวมเป็น 35 คน ใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่สุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา และนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 มีการเก็บข้อมูล 2 ขั้นตอน ใช้เครื่องมือการวิจัยเป็น 2 แบบ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นข้าราชการครู ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 296 คน

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบให้เลือกตอบ

(Check- list)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 เป็นแบบให้เลือกตอบ (Check-list) และปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง

สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ใช้สัมภาษณ์ประชากรซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด จำนวน 5 คนและผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน รวมเป็น 35 คนแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ เป็นบางส่วน และนำไปส่งด้วยตนเอง หลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง เป็นบางส่วนและให้ส่งคืนทางไปรษณีย์เป็นบางส่วน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด และผู้บริหารโรงเรียนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้วิธีการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ใช้วิธีแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย และเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 1 ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตาราง

ลำดับขั้นการเสนอเนื้อหา

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำนียามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นการนำเสนอข้อมูล

บทที่ 2 กล่าวถึง ทฤษฎี หลักการ แนวปฏิบัติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

- บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีการดำเนินการวิจัยโดยละเอียด
บทที่ 4 กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล
บทที่ 5 กล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย